

מסורת הש"ס

מלכות פרס צפני הציב. בזמן הצית בעודו צנוי לאחר שצנאו כורש נמשכה מלכותו שלשים וארבע שנים וצטלה ותפסוה צני יון ומלכו מאה ושמונים הרי מאתים וי"ד וצני חשמונאי נטלו מלכות מיונים ומלכו ק"ג והורדוס אחריהם ק"ג הרי ד' מאות וכ' שנה שהיה צית שני ציטו: **מכאן ואילך.** ממלכות הורדוס ואילך חרצ הצית וצטלה מלכותו: **לא וחשוב.** והצא למנות סדר חכמים וסייהם או שני סטר חוב או שום מעשה המאורע ימנה לחורבן מעכשיו כך וכך שנים לחורבן הצית. אלמא מאתן ושיט קודם חורבן הצית פסטה דהא אמרין לעיל [ח: ד] **דרומיים** ישראל נטלו יחד המלכות מיונים וקמתי הכא ישראל מלכו קודם חורבן מאתן ושיט: **אמטו להכי לא חשיב** [כו. ר' ישמעאל לעיל [סח] צדיה הך דפסטה על ישראל דהא צנהנו לא שלטה עליהן דשותפי הוו: **אמר רב פפא אי טעי האי סנא.** דתנייה להך ממנ' דלא וחשוב אחר חורבן: **ולא ידע.** צמנין שנים שאחר חורבן הצית כמה שנים טעה צנא שפוא עומד צה לא ידע אי שנת כ' היא על המאות או שנת כ"א או שמים: **פרטי כמה הוו.** אין אדם טועה צמאות אלא טועה צנא או צשמים דהיינו פרטי דמאות ואלפים הוו כללי: **נשיילא לספרא כמה.** לסופר הכותב גטין וסטרות שהוא מונה למלכות יון דכאמ' לקמן [י. ג] **צנולה** אין מונין אלא למלכות יון ואין מונין לתחלת מלכותן שהיו שש שנים מקוטעות שלל מלכו אלא צעילס ומשש שנים ואילך פסטה מלכותן ומשס והלאה מונין להן דכאמ' לקמן [סח] **נשיילא האי סנא** לספרא כמה פרט השנים יתן על ההלל שלו: **ונטפי עלייהו.** סנא עשרין שנין אס יש לו לסופר פרט ט"ו על כללו למנין יונים יש לו לתנא ל"ה פרט

על כללו למנין שני חורבן: **לחומריה.** לעיל דיון נטלו מלכות לסוף ל"ד לצנין הצית הוסף עליהם שש שנים שאין מונין להן הרי תחלת מניינים לסוף מ' לצניינו דהיינו ש"פ קודם חורבן נמנא כשהתחיל סנא למנות לחורבן ומנה כצר כ' שנה נשלס כלל הסופר להיות ד' מאות וכשהיה לסופר אחת פרט ה"י ש"פ לתנא ל' והאמת כשהיה לסופר עשר שנים פרט היה לו לתנא ל' כשהגיע הסופר למ"ק ואחת יש לו לתנא כצ"א דהוי פרטי כ"א. וה"ה דמצי למימני נצצר מנייהו ממנן ואודי ואודי חד חושצנא ודרך קצרה נקט למלמיה: **ואי טעי ספרא.** צפרטא דדייה נשיילא לתנא כמה פרטא דליה ונצצר מנייהו עשרין וטעמא דפרשיטת ואס יהיו לו לתנא מאתים ול' יהיו לו לסופר שש מאות ועשר ואס לתנא מאתים ועשר יהיו לו לסופר חמש מאות ותשעים. וה"ה דמצי למימני ניטפי עלייהו ממנן אלא משום דרך קצרה נקט ועוד דצעי לאוקומי צצירומא אספרא ותוספתא אחת משום סימנא דספרא צצירא ותנא תוספאה: **וסימנך.** שלל וי תתחלף הי מצנר ויהי מטפי: **ספרא צצירא.** מדקדק צצירות וכותבן צמסורה צחסרון אותיות: **סנא תוספאה.** מני תוספתא: **שש אלפים שנים.** נגזר על העולם להתקיימ' כמנין ימי השבוע וציוס השבועי שש: ובצנעת אלפים נוח לעולם: **שני אלפים.** ראשונים נגזר עליו להיות סנא צלל תורה: **ושני אלפים תורה.** צלל ימות המשיח: **ושני אלפים ימות המשיח** ובעונותינו שרבו ילאו. משני תצ"ב אחרונים מנה שצילא ומשיח לא צא: **אי נימא ממחן תורה ועד עכשיו.** עד גמר ארבעת אלפים לצריתא עולם דקדאמרת ליכא ד' אלפים: **דני מעיינא צבו.** צבני קמאי דתוהו קודם מתן תורה תרי אלפים ופרטי מאלף שלשי תמ"ח שנים משכחת צבו: הכי גרסינן **דני מעיינא צבו צבני דקודם מתן תורה כו'** ולא גרסינן **ועוד דני מעיינא כו'.** ופירושם דפרשיטת. לא וחשוב שנות דור ודור שחי כל אחד קודם שנוול צנו דשנים שאחרי כן אחת נותן לצן ותמנא מאדם עד שנוול נח תתרי"ז שנים ונח חי תמ"צ שנים קודם שנוול שס דכמצי [בדאשית ה] ויהי נח בן חמש מאות שנה וגו' כשנוול צנו הראשון היה צן ת"ק שנים ויפת הוא הגדול מחם שנה וחס גדול משס שנה הרי תמ"צ שנים לנח כשנוול שס דכמצי [סא יא] [א] שן צן מאת שנה ויולד את ארפכשד שגמים אחר המצול ואס שס לת"ק שנים דנח אתייליד כי מטו שגמים אחר המצול הוה ליה צר ק"צ דהא כמצי [סא יב] ונח בן שש מאות שנה והמצול היה חצוב תמ"צ דנח ומאה דשס עד ארפכשד והוסף על נ"ו של פרט הרי תתרי"ח וארפכשד הוליד את שלל בל"ה הרי תרמ"ג ומשלט עד עבר ל' הרי תצ"ב אחרונים ועצבר עד פלג ל"ד הרי תשנ"ז ומפלג עד רעו ל' הרי תשפ"ז ומרעו לשרוג ל"ב הרי תמ"ט ומשרוג לנחור ל' הרי תתמ"ט ומנחור לתרע כ"ט הרי תתע"ח ומתרח לוצברהם ע' הרי תתקמ"ח על אלף ומאצברהם עד יצחק ק' הרי אלפים ומ"ח ומילתא עד מתן תורה ת' שנים כילד ס' עד שנוול יעקב וצדרתו לתריס כמצי [סח מח] ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה הרי ק"ל משנוול יצחק וישראל היו צמלריס דר"ו הרי ד' מאות ומ"ח שנים על אלפים לצריתא עולם נמנא ממחן תורה עד ד' אלפים לצריתאם של עולם אלף וחמש מאות ותשעים ושמים: **אלא מן ואס הנפש וגו'.** ומתהרגינן דשעצידו לאורייתא: **וגמירי דהויא שעתא הוה אצרהם צר ג"ב.** הוסיפם על אלף ותתקמ"ח שהיו צידך כשנוול אצברהם הרי אלפים תורה: **דכמה צצירן.** לך השתא דתורהי דמני תנא: **סמ"ח שנים.** היו צצירן לך: **ני מעיינא מואת הנפש אשר עשו עד מתן תורה.** הכי הוה הוסף איתן על מנין מתן תורה וגמנא אלפים מכוננין מואת הנפש אשר עשו וגו' עד גמר ד' אלפים לצריתא עולם והוא קע"ב שנים לאחר חורבן כיילד הרי מניית עד יצאה מצרים תמ"ח על אלפים כשצננה הצית וימי צית ראשון ד' מאות ועשר הרי שלשה אלפים ושל"ח שנים אגלות צבל ע' שנים הרי ת"ח וימי צית שני ת"ך הרי תתכ"ח נמנא קע"ב חסרין מד' אלפים והכי מני צסדר עולם: **אי טעי סנא.** דמני ובעונותינו שרבו ילאו מהן מה שצילא ורואה למנות כנהי ילאו מימות המשיח וטועה צנא או צשמים או יותר דלא ידע פרטי על כלל המאות כמה הוו דאין אדם טועה צמאות לפיכך לא הוצרך רב פפא לתת סימן צטעותא דכללי: **לנשיילא לספרא.** המונה למלכות יון כמה פרטי הוה כותב על כללל דדייה: **ונטפי.** סנא צפרטא דדייה עד פרטא דספרא: **מ"ח שנה.** שהרי מנין התנא מתחיל לאחר תמ"צ שנים לחורבן הצית ששלטו שני אלפים תורה ומנין הסופר מתחיל ש"פ שנים קודם חורבן הצית הרי מנין הסופר קודם לתנא קע"ב שנים וכשמונה התנא ארבעים ושמנה שנה נשלטו כללו של סופר לשש מאות והתחיל פרטו מכאן ואילך כשהיה לו שנה פרט היו לו לתנא מ"ט כשהיו י' שנים פרט היו לו לתנא נ"ח. וה"ה דמצי למימר ונצציר מנייהו ג' ושנים שנה שהי' לו לסופר קודם שהתחיל תנא למנות אלא משום דלחנא סימנא מ"ח עיר ועוד דצעי לאוקומי אספרא משום סימנא דספרא צצירא תנא תוספאה: **סנא תוספאה.** קורא מקרא שלס צתוספת אותיות. לישנא אחרינא קרי תוספאה וזה נראה עיקר דלענין קריאה דקרא לא שייך תנא כלל אלא קרא:

מלכות פרס בפני הבית שלשים וארבע שנה מלכות יון בפני הבית מאה ושמונים שנה מלכות חשמונאי בפני הבית מאה ושלוש מלכות בית הורדוס מאה ושלוש מכאן ואילך צא וחשוב כמה שנים אחר חורבן הבית אלמא מאתן ושיט הוו ואת אמרת מאה ושמונים הוו אלא עשרין ושיט שנין קמו בהימנותיהו בהרי ישראל ולא אישתעבדו בהו ואמטו להכי לא קא חשיב להו כשפשטה מלכות הרשעה על ישראל אמר רב פפא אי טעי האי תנא ולא ידע פרטי כמה הוה לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו עשרין שנין ומשכח ליה לחומריה וסימנך יזה לי עשרים שנה (אנכי) בביתך אי טעי ספרא נשייליה לתנא כמה חשיב ונבצר מינייהו עשרין שנין ומשכח ליה לחומריה וסימנך ^(ה) ספרא בצירא תנא תוספאה ^(ג) תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוי העולם שני אלפים תוהו שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח בעונותינו שרבו יצאו מהן מה שיצאו מהן שני אלפים תורה מאימת אי נימא ממחן תורה עד השתא ליכא כולי האי דכי מעיינת בהו תרי אלפי ^(ה) פרטי דהאי אלפא הוא דהואי אלא ^(ג) מואת הנפש אשר עשו בחרן וגמירי דאברהם בההיא שעתא בר חמשין ותרתי הוה כמה בצרן מדרתי תנא ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויין ארבע מאה וארבעים ותמניא ביה מהנפש אשר עשו בחרן עד מתן תורה ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויין אמר רב פפא אי טעי תנא ולא ידע פרטיה כמה הוי לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו ארבעין ותמני ומשכח ליה לחומריה וסימנך ארבעים

מ.

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

רבינו חננאל

מלכות פרס בפני הבית ל"ד שנה מלכות יון בפני הבית ק"פ שנה מלכות בית חשמונאי ק"ג שנה שנה מלכות הורדוס ק"ג מכין ואילך צא וחשוב לחורבן הנה מלכות בית חשמונאי מלכות רומי היא אלמא מאתן ושיט הוו. ופרקי' ר' יוסי כ"ז דקמו להו בהימנותיהו לא חשיב להו אמר רב פפא אי טעי תנא ולא ידע כמה פרטי. והוא הנמא דתני להא מתניא דר' יוסי ואמר מלכות פרס בפני הבית ל"ד שנה מלכות יון בפני הבית ק"פ שנה מלכות בית חשמונאים ק"ג מלכות הורדוס ק"ג שנה לדברי ר' יוסי אתה מוצא בעת שחורב הבית היה מלכות יון שפ"ו שנים אלא שאין אנו עושין מחשבין להן אנו לפי ששש שנים מלכו בעולם ואח"כ פשטה מלכותם בכל העולם כדבעינן למימר לקמן הלכך הנין שש שנין דלא פשטה מלכותם בכל העולם לא חשבין להו וכי בצרת להו משני מלכותם הוו ש"פ שנים שכל ימי הבית ת"ח הוו דל מינייהו ל"ד לפרס ושיט משלכו יון בעולם הא מ' אישתידיו להו ש"פ שנה הלכך כד מוספת על שנות החורבן ש"פ שני משכחת להו (ל' לשני מלכות יונאי: חרבן הבית תתקע"א זה הוא ההבדל שהחשב תתקע"א חרבין וספרא מחשב למלכות יון שהוא קודם החורבן ש"פ שנה. ובזמן שיש לחורבן תתקע"א שנה הוא למלכות יון אף (ג' שנה והוא חשבון השטרות שהתחילו למנות ת"ח שנים לאלפים וד' מאות [וארבעים ושמונה] לביראת עולם והסימן ג' יונינה להם התורה וחס"פ ב' תמ"ח ואחר חס"פ שילשת אלפים ח"פ שנה לצאת ממצרים בנה שלמה בית ראשון ועמד ת"י שנה ואחר ע' שנה לחורבן הבית ונבנה בית שני ומלכו בו פרוסיים בית שנים מלכות יון שש שנים בעולם ואחר כך פשטה מלכותם בכל העולם נמצא עתה שש שנים מלכות יון בכל העולם ג' הוליס ג' הוליס משליך משנות תורה ג' תמ"ח הנשאר בידך משני העולם הוא מנין שני מלכות יון כמו שנתנו זו שהיא שנה ד' אלפים (ג' ותתי"ג לעולם כשתסיר בידך תמ"ח נשאר בידך אלף ושל"ה למלכות יון ואם יטעה התנא בפרטין שחן ע"א ישאל לסופר כמה פרטין. יאמר לו ג"א מוסיף כ' הרי ע"א ואילו חן פרטי התנא וסימן זה לי עשרים שנה בביתך. כלומר עשרים שנה לצאת חשבון חרבן הבית וכן אם טעה הסופר בפרטיו שחל לתנא כמה פרטיו ויחל ויסימן דנא תוספאה

וגמירי דאברהם אבינו בההיא שעתא בר חמשין ותרתי שנין הוה. **ואע"ג דכמצי** (בדאשית יב) **ואצרם צן חמש** (שנים) **ושצנים שנה** צללמא ממחן שמי יצאות הוו שהרי צצרית צין הצתרים היה צן צצנים ולא היה צא"י וצו חור למחן ועשה שס חמש שנים דליתאם צסדר עולם וצפ"ק דשנת (דף י' ד"ה ושל) **הארכתי** היטב: **האי**

להו כשפשטה מלכות הרשעה על ישראל אמר רב פפא אי טעי האי תנא ולא ידע פרטי כמה הוה לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו עשרין שנין ומשכח ליה לחומריה וסימנך יזה לי עשרים שנה (אנכי) בביתך אי טעי ספרא נשייליה לתנא כמה חשיב ונבצר מינייהו עשרין שנין ומשכח ליה לחומריה וסימנך ^(ה) ספרא בצירא תנא תוספאה ^(ג) תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוי העולם שני אלפים תוהו שני אלפים תורה שני אלפים ימות המשיח בעונותינו שרבו יצאו מהן מה שיצאו מהן שני אלפים תורה מאימת אי נימא ממחן תורה עד השתא ליכא כולי האי דכי מעיינת בהו תרי אלפי ^(ה) פרטי דהאי אלפא הוא דהואי אלא ^(ג) מואת הנפש אשר עשו בחרן וגמירי דאברהם בההיא שעתא בר חמשין ותרתי הוה כמה בצרן מדרתי תנא ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויין ארבע מאה וארבעים ותמניא ביה מהנפש אשר עשו בחרן עד מתן תורה ארבע מאה וארבעים ותמניא שנין הויין אמר רב פפא אי טעי תנא ולא ידע פרטיה כמה הוי לישייליה לספרא כמה כתיב וניטפי עלייהו ארבעין ותמני ומשכח ליה לחומריה וסימנך ארבעים

קשר כלומר סכום חשבונו ימלא כהוגן שהרי מנין הסופר מתחיל ש"פ שנים קודם החורבן כדמנא לעיל דיון נטלו מלכות לסוף ל"ד לצנין הצית הוסף עליהם שש שנים שאין מונין להן הרי תחלת מניינים לסוף מ' לצניינו דהיינו ש"פ קודם חורבן נמנא כשהתחיל סנא למנות לחורבן ומנה כצר כ' שנה נשלס כלל הסופר להיות ד' מאות וכשהיה לסופר אחת פרט ה"י ש"פ לתנא ל' והאמת כשהיה לסופר עשר שנים פרט היה לו לתנא ל' כשהגיע הסופר למ"ק ואחת יש לו לתנא כצ"א דהוי פרטי כ"א. וה"ה דמצי למימני נצצר מנייהו עשרין וטעמא דפרשיטת ואס יהיו לו לתנא מאתים ול' יהיו לו לסופר שש מאות ועשר ואס לתנא מאתים ועשר יהיו לו לסופר חמש מאות ותשעים. וה"ה דמצי למימני ניטפי עלייהו ממנן אלא משום דרך קצרה נקט ועוד דצעי לאוקומי צצירומא אספרא ותוספתא אחת משום סימנא דספרא צצירא ותנא תוספאה: **וסימנך.** שלל וי תתחלף הי מצנר ויהי מטפי: **ספרא צצירא.** מדקדק צצירות וכותבן צמסורה צחסרון אותיות: **סנא תוספאה.** מני תוספתא: **שש אלפים שנים.** נגזר על העולם להתקיימ' כמנין ימי השבוע וציוס השבועי שש: ובצנעת אלפים נוח לעולם: **שני אלפים.** ראשונים נגזר עליו להיות סנא צלל תורה: **ושני אלפים תורה.** צלל ימות המשיח: **ושני אלפים ימות המשיח** ובעונותינו שרבו ילאו. משני תצ"ב אחרונים מנה שצילא ומשיח לא צא: **אי נימא ממחן תורה ועד עכשיו.** עד גמר ארבעת אלפים לצריתא עולם דקדאמרת ליכא ד' אלפים: **דני מעיינא צבו.** צבני קמאי דתוהו קודם מתן תורה תרי אלפים ופרטי מאלף שלשי תמ"ח שנים משכחת צבו: הכי גרסינן **דני מעיינא צבו צבני דקודם מתן תורה כו'** ולא גרסינן **ועוד דני מעיינא כו'.** ופירושם דפרשיטת. לא וחשוב שנות דור ודור שחי כל אחד קודם שנוול צנו דשנים שאחרי כן אחת נותן לצן ותמנא מאדם עד שנוול נח תתרי"ז שנים ונח חי תמ"צ שנים קודם שנוול שס דכמצי [בדאשית ה] ויהי נח בן חמש מאות שנה וגו' כשנוול צנו הראשון היה צן ת"ק שנים ויפת הוא הגדול מחם שנה וחס גדול משס שנה הרי תמ"צ שנים לנח כשנוול שס דכמצי [סא יא] [א] שן צן מאת שנה ויולד את ארפכשד שגמים אחר המצול ואס שס לת"ק שנים דנח אתייליד כי מטו שגמים אחר המצול הוה ליה צר ק"צ דהא כמצי [סא יב] ונח בן שש מאות שנה והמצול היה חצוב תמ"צ דנח ומאה דשס עד ארפכשד והוסף על נ"ו של פרט הרי תתרי"ח וארפכשד הוליד את שלל בל"ה הרי תרמ"ג ומשלט עד עבר ל' הרי תצ"ב אחרונים ועצבר עד פלג ל"ד הרי תשנ"ז ומפלג עד רעו ל' הרי תשפ"ז ומרעו לשרוג ל"ב הרי תמ"ט ומשרוג לנחור ל' הרי תתמ"ט ומנחור לתרע כ"ט הרי תתע"ח ומתרח לוצברהם ע' הרי תתקמ"ח על אלף ומילתא עד יצחק ק' הרי אלפים ומ"ח ומילתא עד מתן תורה ת' שנים כילד ס' עד שנוול יעקב וצדרתו לתריס כמצי [סח מח] ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה הרי ק"ל משנוול יצחק וישראל היו צמלריס דר"ו הרי ד' מאות ומ"ח שנים על אלפים לצריתא עולם נמנא ממחן תורה עד ד' אלפים לצריתאם של עולם אלף וחמש מאות ותשעים ושמים: **אלא מן ואס הנפש וגו'.** ומתהרגינן דשעצידו לאורייתא: **וגמירי דהויא שעתא הוה אצרהם צר ג"ב.** הוסיפם על אלף ותתקמ"ח שהיו צידך כשנוול אצברהם הרי אלפים תורה: **דכמה צצירן.** לך השתא דתורהי דמני תנא: **סמ"ח שנים.** היו צצירן לך: **ני מעיינא מואת הנפש אשר עשו עד מתן תורה.** הכי הוה הוסף איתן על מנין מתן תורה וגמנא אלפים מכוננין מואת הנפש אשר עשו וגו' עד גמר ד' אלפים לצריתא עולם והוא קע"ב שנים לאחר חורבן כיילד הרי מניית עד יצאה מצרים תמ"ח על אלפים כשצננה הצית וימי צית ראשון ד' מאות ועשר הרי שלשה אלפים ושל"ח שנים אגלות צבל ע' שנים הרי ת"ח וימי צית שני ת"ך הרי תתכ"ח נמנא קע"ב חסרין מד' אלפים והכי מני צסדר עולם: **אי טעי סנא.** דמני ובעונותינו שרבו ילאו מהן מה שצילא ורואה למנות כנהי ילאו מימות המשיח וטועה צנא או צשמים או יותר דלא ידע פרטי על כלל המאות כמה הוו דאין אדם טועה צמאות לפיכך לא הוצרך רב פפא לתת סימן צטעותא דכללי: **לנשיילא לספרא.** המונה למלכות יון כמה פרטי הוה כותב על כללל דדייה: **ונטפי.** סנא צפרטא דדייה עד פרטא דספרא: **מ"ח שנה.** שהרי מנין התנא מתחיל לאחר תמ"צ שנים לחורבן הצית ששלטו שני אלפים תורה ומנין הסופר מתחיל ש"פ שנים קודם חורבן הצית הרי מנין הסופר קודם לתנא קע"ב שנים וכשמונה התנא ארבעים ושמנה שנה נשלטו כללו של סופר לשש מאות והתחיל פרטו מכאן ואילך כשהיה לו שנה פרט היו לו לתנא מ"ט כשהיו י' שנים פרט היו לו לתנא נ"ח. וה"ה דמצי למימר ונצציר מנייהו ג' ושנים שנה שהי' לו לסופר קודם שהתחיל תנא למנות אלא משום דלחנא סימנא מ"ח עיר ועוד דצעי לאוקומי אספרא משום סימנא דספרא צצירא תנא תוספאה: **סנא תוספאה.** קורא מקרא שלס צתוספת אותיות. לישנא אחרינא קרי תוספאה וזה נראה עיקר דלענין קריאה דקרא לא שייך תנא כלל אלא קרא:

ארבעים

ספרא חסריה: תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוי עמלא שני אלפים תהו. פ"י שני אלפים שנה משנבאר העולם עד שבא אברהם אבינו והכניס בני אדם תחת כנפי השכינה כדכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן וגמירי דאברהם אבינו בההיא עיידא בר ג"ב שנין הוה. מ"ח עם ג"ב הרי מאה לא"י כשהוליד את יצחק ועל יצחק נאמר כי גר יהיה זרעך וגו' גירות ועבודת ת' שנה עד שיצאו ממצרים הרי תמ"ח שנים מההיא שעתא ופרטין מ"ח עד שהוליד את יצחק ס' עד שהוליד יצחק את יעקב מאה ול' עד שירד יעקב למצרים מאתים ועשר שנים עד שיצאו ממצרים מנין דר"ו ובשנת אלף תקנ"ב למחן תורה שלמי שני אלפים תורה ואח"כ שני אלפים ימות המשיח ובעונותינו שרבו יצאו מימות המשיח תתי"ג שנה עכשיו אם טעה זה התנא פ"י שאמר ובעונותינו שרבו יצאו מהם כן וכן הוא שמחשב לביראת עולם ובפרטי שואל לסופר פירוש שמחשב למלכות יון כמה פרטי בידו ואמר לו ג"א מוסיף עליהן מ"ח

ספרא חסריה: תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוי עמלא שני אלפים תהו. פ"י שני אלפים שנה משנבאר העולם עד שבא אברהם אבינו והכניס בני אדם תחת כנפי השכינה כדכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן וגמירי דאברהם אבינו בההיא עיידא בר ג"ב שנין הוה. מ"ח עם ג"ב הרי מאה לא"י כשהוליד את יצחק ועל יצחק נאמר כי גר יהיה זרעך וגו' גירות ועבודת ת' שנה עד שיצאו ממצרים הרי תמ"ח שנים מההיא שעתא ופרטין מ"ח עד שהוליד את יצחק ס' עד שהוליד יצחק את יעקב מאה ול' עד שירד יעקב למצרים מאתים ועשר שנים עד שיצאו ממצרים מנין דר"ו ובשנת אלף תקנ"ב למחן תורה שלמי שני אלפים תורה ואח"כ שני אלפים ימות המשיח ובעונותינו שרבו יצאו מימות המשיח תתי"ג שנה עכשיו אם טעה זה התנא פ"י שאמר ובעונותינו שרבו יצאו מהם כן וכן הוא שמחשב לביראת עולם ובפרטי שואל לסופר פירוש שמחשב למלכות יון כמה פרטי בידו ואמר לו ג"א מוסיף עליהן מ"ח

^[א] ל' לשני מלכות יונאי כמו שמתנו וזו שהיא לחורבן הבית תתקע"א וי' תתמשך תתקע"א כ' לחורבן תתקע"א וי'. ^[ב] צ"ל אלף שנים שנה כ"ל ועי' צצ"ד וספרי' דרבינו נתנאל נשואות צננת ד' אלפים ותמ"י אפשר שזה כתב ו' שנים מקודם. ^[ג] ג' וצ"ל תמ"ח כ' אלף ושניה כ' שכן ע"ה כ' יאמר לו ג"ה הרי ע"ה כ'.